

Dușan BAISKI

Crematoriul

Simți întâi ușoare furnicături la nivelul pielii, apoi, pentru câteva clipe, vederea i se întunecă, ochii i se umplură cu sute de puncte colorate, urechile i se înfundară, vocile din jurul său se estompară, îndepărtându-se, pierzându-se în neant, iar pământul îi fugi brusc de sub picioare. Înghiți cu greu nodul ce i se născuse în gât, silindu-se să se controleze, să-și revină. Încet-încet, nervul optic începu să lucreze, să perceapă, Eleazar văzu din nou contururile obiectelor din jur, siluetele întunecate ale doctorilor și asistentelor. Reîntâlni privirile reci ale celor din spatele său, ale celor ce-și așteptau rândul la tratament. Cu dreapta apăsând plasturele aplicat pe brațul mâinii stângi, ieși în hol și traversă tăcut sala pustie. Încă mai simțea în creier amețeala aceea insuportabilă și o moliciune ce voia parcă să-i rezeze picioarele, să-l facă să se prăbușească la pământ ca o cârpă udă.

La primul colț coti la dreapta, privi discret în jur și, nevăzând pe nimeni, dezlipi dintr-o singură mișcare plasturele de pe braț și-l aruncă într-un coș de gunoi. În locul unde fusese acesta aplicat, rămăsese o pată roșie-vineție. Eleazar zâmbi și iuți pasul. Bucuria însă îi fu scurtă. Foarte scurtă. Doar atât cât durase și zâmbetul. O clipă doar. Poate chiar o secundă. Mușchii feței i se contractară și cu greu reuși să-și stăpânească maxilarele. Dinaintea sa, răsărit de cine știe unde, înțepenit în clasică poziție a celor puternici și siguri pe sine, cu picioarele ușor îndepărtate, cu mâinile ascunse, ținând probabil bastonul de cauciuc, un polițist ușor trecut în vârstă a doua. Eleazar se strânse, se făcu mai mic decât era. Trecu în partea dreaptă a coridorului, aproape să atingă zidul, cu gândul să se strecoare pe lângă omul de ordine, fără nicio problemă.

— Eleazar? Frakson Eleazar?

Polițaiul nu-l privea. Aștepta răspunsul. Oprit, Eleazar dădu din cap și îngăimă un „da” abia auzit. Celălalt se întoarse înspre el.

— Da, sunt Eleazar, întări primul, crispat, cu nervii încordați de ură și de frică în același timp.

Pentru moment, îndrăzni să-i înfrunte privirea ce-l învăluise dintr-odată, așteptând să vadă ce vrea. Era în atitudinea lui ceva sfidător, o sfidare nu îndeajuns mascată pentru a nu-și atrage asupra-i vreo lovitură în plină figură, doar așa, amical, ca să nu se mai hlizească.

Ochii polițaiului, cu irisul aproape cât pupila, mici, ciudat de mici pentru cineva care nu trăia decât în lumea aceasta subpământeană, ascunsă de razele unui soare prea violent, îl măsurară din cap până-n picioare. Avea pe chip un surâs la fel de ciudat ca și ochii săi, un surâs ce aducea mai degrabă a rânjet cabalin.

„Poate doar mi se pare, gândi Eleazar, poate acest om este un om bun, ce nu e în stare să lovească pe cineva, să omoare pe cineva”.

— Diseară la ora opt să fii la crematoriu, ai înțeles?

— Am înțeles, răspunse el mecanic, deși ar fi vrut să-l întrebe de ce.

Polițaiul, cu mâinile la spate, ținând într-adevăr un baston, porni agale, cu sentimentul datoriei împlinite. Fără a-l mai învrednici măcar cu o privire. De parcă nici nu exista. Ori era un simplu obiect, executant de ordine primite de la n-are importanță cine.

Adus de spate, aproape cocoșat sub povara neputinței sale, Eleazar o luă încet din loc, bolborosind ceva ininteligibil, căutând în sine puterea care-i lipsea, gândurile care să-i dea curaj să se răzvrătească. Apoi, după câțiva metri, devenind sau redevenind înțelept, revenind la starea ce-i permisesse până acum să supraviețuiască fără necazuri mari, își dădu seama că era de fapt mulțumit pentru că incidentul trecuse pe lângă el fără să-l absoarbă, fără să-l înghită. Se întoarse chiar, spre a se convinge că omul în uniformă se îndepărtase, că nu-l va opri din nou pentru a-l lovi pentru un pretext oarecare, pentru a-l înjura sau, în cel mai rău caz, pentru a-i pune cătușele la mâini, așa, nevinovat, și a-l duce într-un loc din care ieșire nu există.

Uneori Eleazar se simțea ca un gunoi, nedemn să trăiască, bun să fie aruncat în gura hulpavă a crematoriului, unde să ardă, să nu rămână din el decât un degetar de cenușă, iar sufletul să iasă laolaltă cu fumul, pe coș, afară, acolo, în atmosfera aceea aducătoare de moarte. Să fie veșnic chinuit de razele ucigașe ale soarelui, să fie veșnic zburătăcit de vânturi puternice, în frigul fără sfârșit, în aerul plin de microbi, în duhoarea bălților și a mlaștinilor în care colcăiau vietăți iradiante, scârboase.

Pășea mulțumit prin coridorul acela asept, curat, ce-i inspira siguranță, cu toate că fiecare mișcare îi era controlată, supravegheată, era convins de asta, cu toate că atâta timp cât nu se răzvrătea securitatea fizică îi era garantată. Nu aveau atâta importanță jignirile,

injectările, programele speciale de la televiziune, unde li se prezentau întotdeauna imagini a ceea ce îi aștepta sus, dincolo de scuturile de beton, nici faptul că se scârbise de multe și doar statul, seara, cu ochii holbați la ecranul monitorului, la filmele de pe videocasete, îi mențineau tonusul la linia de plutire, îl împiedicau să nu-și ia lumea în cap, să urle, să-și dea cu țeasta de pereți, să fugă undeva, acolo, „sus”, în lumea aceea ucigătoare. Era uneori sătul de această siguranță trâmbițată peste tot, de zidurile frumos colorate, de platurii antianxioși lipiți de braț în fiecare joi. Bad, poate doar Bad, cu poveștile lui, cu neghiobiile lui minunate, copilărești, chiar idioate uneori, el ce îl mai împiedica să facă ceva urât. Și întotdeauna când aluneca pe neașteptate în vreo pasă proastă, îl chema pe Bad, să trângănească împreună, să dezbată probleme mărunte, nimicuri, fleacuri cotidiene, să caute vreun țel ce făcea să merite să trăiască în continuare.

Bad lucra la arhive, de la el primea videocasetele, multe din cele pe care nu le vedeau muritorii de rând, primea și un lucru periculos de altfel, cărți, cu foi acoperite cu caractere minuscule, însă pline de lucruri pe care el, Eleazar, nu le auzise niciodată și de care nu-i spusese nimeni.

Într-un târziu, pășind agale de-a lungul coridorului acela interminabil și fără țipenie de om, de parcă se declanșase vreo epidemie ciudată prin măruntaiele pământului, faptul că i se ceruse să se prezinte deseară la serviciu îi stârni nedumerirea. „Azi e joi” – își zise și abia în clipa aceea îl îngrozi mesajul omului de ordine. Luți pasul, de parcă voia prin asta să-și alunge toate gândurile rele, toate supozițiile defavorabile. Azi era într-adevăr joi și Bad... Bad putea să moară fără a fi vinovat cu ceva. O moarte efectiv absurdă prin felul ei. Să se fi aflat oare ceva? De neliniștea lui? De speranța, paradoxală la prima vedere, însă efectiv absurdă? Fiindcă ceea ce dorea Bad nu se putea numi decât sinucidere curată și de acest lucru erau amândoi conștienți. Îndoiala poate naște speranță. Probabil că și micile lor trucuri, faptul că încălcau tot mai des regulamentele, că evitau să îndeplinească, să ducă la bun sfârșit unele sarcini, toate nu erau decât speranță. Putea fi totodată și un joc extrem de periculos, ghicit de ceilalți, lăsat să curgă pentru a descoperi cine știe ce comploturi, evadări ori fărădelegi cu urmări groaznice. Există însă și reversul, un lucru la care abia aveau curajul să se gândească: povestea nu era așa cum voia să pară a fi, adică inatacabilă. Prin urmare, jucau un soi de

ruletă rusească. Nu se știa care va fi lovit primul. Nici când anume. De un singur lucru erau totuși siguri: speranța creștea odată cu riscurile. Dar merita. Fiindcă, oricum, era și aceasta tot o moarte, chiar dacă o moarte mai lentă, prelungită în mod artificial, pentru a-i expune, de ce nu, unor sinistre experiențe, deci având rol de cobai, pentru a-i folosi ca pe niște automate oarbe, incapabile să reacționeze negativ, puse să muncească, transformându-le munca într-un scop în sine.

Mergând, pășind prin coridorul străin și rece, pe sub becurile îngropate în tavan, în spatele unor măști de difuzie lăptoase, pe lângă gurile de aer condiționat ce se căscau în spatele sitelor cromate, în pereți, Eleazar se îngrijorase. Pentru ce să-l fi solicitat la crematoriu la o oră cel puțin ciudată pentru incinerarea obișnuitelor gunoaie? Cine stătea în spatele unui asemenea ordin? Și de ce i-au comunicat acest lucru acolo, în sala de tratamente și nu acasă, prin monitor? Dacă ar fi fost ceva urgent, ce ar fi necesitat într-adevăr transmiterea ordinului în sala de tratament, i s-ar fi cerut să se prezinte la serviciu de îndată ce ar fi ieșit. Or tocmai aici apărea dilema: o problemă fals urgent ori ceva adevărat?

Ajunse în garsoniera lui, surescitat. Luând să bea un pahar cu apă, observă cu surprindere că mâna îi tremura. Și că a devenit deodată palid și simțea în tot trupul o sfârșeală neplăcută. Vru să se întindă, să-și revină puțin. Chiar se puse pe pat, cu mâinile împreunate sub ceafă, închise ochii în ideea să ațipească puțin, când pe retină îi apărură chipul cabalin al polițaiului de adineaori molfăind la nesfârșit gumă de mestecat, stăpân pe sine și pe cei din jur. Își închipui că-l lovește, întâi cu piciorul, apoi cu pumnul, așa cum se lovesc taurii, după cap, că polițaiul cade secerat, chipiul îi zboară pe pardoseală, rostogolindu-se de-a lungul coridorului. Se surprinse cu mușchii încordați, cu fălcile încleștate, înjurându-și de fapt propria nimicnicie. El, Eleazar, nu era decât un vierme ce putea fi oricând strivit sub cizmă, zdrobit de un baston de cauciuc, aruncat în cuptorul flămând al crematoriului la care slugărea el însuși în fiecare zi. Se trezi cu o durere cumplită în tâmpile, de parcă un cerc de fier îi strângea încet-încet cutia craniană, un lucru poate mai groaznic decât vestita picătură chinezească de care citise undeva, prin cărțile aduse pe furiș de către Bad. Și în clipa aceea ar fi vrut să fie doar un simplu om, un muritor insignifiant. Atunci auzi un hohot de râs. Propriul său hohot de râs. Nu tare, putea fi interceptat de cineva, de cei care nu trebuiau să

audă așa ceva, ci efectiv înăbușit mai mult în sinea sa. Un fel de autoironie la starea lui de fapt: cea a unui om într-adevăr mărunț. Doar el însuși se ridicase pe sine deasupra acestei condiții și nicidecum nu-l ridicaseră ei, stăpânii atotputernici, prezenți peste tot, în gândurile sale, în oasele sale, ziua și noaptea, neîncetat. Ei erau a doua lui natură, lor le datora viața, munca, serviciul lui la crematoriul acestei uriașe vizuini. Pe ei trebuia să-i respecte. Să-i respecte pe intermediarii lor, pentru că pe ei nu-i văzuse niciodată, probabil că nici nu existau. „Dar nu se poate, își zise, să existe slugă fără stăpân sau – se îndoi mai apoi – poate avem sădită în conștiința noastră, în cromozomii noștri această mentalitate de slugi veșnice. De n-avem stăpâni, îi creăm, sau ne facem idoli cărora ne închinăm cu evlavie, să le sărutăm tălpile, urmele”. Zâmbi. De data asta la propriu. Își surprinsese avântul într-un soi de melodramă bolnăvicioasă, ce putea ușor provoca tulburări psihice. Or tocmai de asemenea stări nu avea acum poftă, de fapt, poftă de așa ceva nu avusese niciodată. Și-apoi, de la depresiune psihică la fobii nu este decât un pas. Iar el, domnul Eleazar Frakson, își aruncase plasturele de „sănătate” la coșul de gunoi, râzându-și de asemenea măsuri de securitate, așa-zis socială și individuală totodată.

Gândul îi zbură din nou la Bad. Pistruii acestuia păreau dintr-odată mai mari, întinzându-se de la pomeți până în vârful urechilor, iar părul ruginiu, roșu de tot.

„Poate ar fi mai bine ca Bad să sfârșească acolo, în coșul crematoriului. Să nu-l mai văd suferind. Tânjind după himere”. Gândul acesta îl înspăimântă. Dorea moartea prietenului său, așa, inexplicabil.

Porni să se plimbe prin cameră ca un apucat, de la un colț la altul, blestemând de câteva ori fotoliile din centrul încăperii, ce-i împiedicau du-te-vino-ul și de care se lovi de câteva ori, din neatenție.

Dacă ar putea să-l anunțe pe Bad... Crematoriul nu lucra astăzi, era totul ferecat. Cu mâna lui încuiase ușa aceea masivă, din oțel, cu cauciuc pe margine, pentru etanșare, și predase cheia paznicului. După ce se asigurase, bineînțeles, că Bad ajunsese în sala crematoriului, ascuns într-un cărucior, și unde avea să rămână, în mod normal până a doua zi. A merge la paznic, a-i cere cheia sub un pretext... Din păcate, aici se ivea problema... Apăreau suspiciunile. Alarmarea celorlalți. Întrebările. Dar dacă ar merge pur și simplu și ar denunța el însuși prezența lui Bad în crematoriu? Ideea îl îngrozi. Simți cum îi năvălește în obraji un val de fierbințeală. Se făcu mai mărunț decât era, se cocârjă

sub greutatea propriei nimicnicii. „Dar așa l-aș salva”, mai îndrăzni să-și zică, fiind totuși convins că era o prostie. Într-un astfel de caz, denunțarea era egală cu trimiterea la moarte. Așa însă, lăsând rezolvarea pe seama timpului, a purei întâmplări, Bad mai avea oarecare speranțe. Chiar dacă infime.

Exista o soluție de a intra fără probleme prea mari: în caz de urgențe extreme se putea folosi de accesul cu ajutorul cheii electronice, adică tastând pur și simplu numărul de cod pe claviatura terminalului încastrat în chiar ușa crematoriului. Pentru ce anume fusese prevăzut acest sistem efectiv absurd, nu-i spusese nimeni. Trebuia doar să nu-l zărească cerberul, pus și el inutil în poarta crematoriului, și în rest...

— Frakson! Frakson Eleazar!

Tresări. Goana printre gânduri îl absorbise într-un tot și vocea din difuzor, impersonală, imperativă, îl readuse în realitatea imediată.

— Da, zise, apropiindu-se de monitorul pe care apăruse bila albastră, semnul care însoțea întotdeauna orice știre ori anunț, o bilă ce se învârtea în jurul propriului ax, pe un fond azuriu și din care, la fiecare rotație, țâșnea o rază orbitoare, ce biciuia parcă ochii și mintea privitorului obligat să urmărească ecranul.

— La ora douăzeci și treizeci de minute te vei prezenta la centrul de control.

Mormăi un „am înțeles” anemic și abia în clipa în care imaginea din monitor se stinse, sări în sus. Conexiunea din creierul său se produse prea târziu. Manipulă claviatura terminalului până când monitorul fu iar luminat, fără ca acum să mai aibă în centru nelipsitul corp geometric perfect pe post de bici, ci o culoare neconcludentă, bătând înspre cenușiu.

— Dar... dar eu... ăăă... sunt chemat la serviciu, se bâlbâi Eleazar cu inima strânsă, nu cumva să facă vreo greșeală, nu vorbise prea des cu cei de dincolo de ecran, temându-se totodată ca această legătură să nu cumva să se întrerupă.

Nu i se răspunse imediat, lucru ce îl puse întâi în încurcătură, apoi însă îl uimi: în mecanismul perfect al puterii apăruse o fisură ciudată, o nesincronizare incredibilă. În final i se spuse că poate să îndeplinească primul ordin. Încă un argument la aprecierea sa de mai înainte.

„Lucrurile pot fi și așa cum vrem să le vedem noi și nu așa cum

sunt de fapt. Cât de ușor ne înșelăm uneori” – gândi el, prudent.

Despica firul în patru, era conștient de asta. Orice pas greșit îi putea fi fatal. Prea mult se legase de Bad, de Jordan, de Edna, de ideea că principiul Yin-Yang este perfect valabil, că, acolo, sus, atmosferanu-i este omului chiar atât de potrivnică. Și-apoi, trăia, și asta nu putea fi neglijat. Adică nu trebuia să renunțe la viață, nu avea dreptul să o piardă printr-o prostie absurdă.

Se uită la pat. Se putea trânti. Să doarmă un ceas, două, atât cât să treacă timpul mai ușor, să se estompeze contradicțiile din sinea lui, ori chiar să le uite. Dacă Bad va obosi și va coborî... Îi lăsase ușa cuptorului deschisă, doar s-o împingă puțin și putea ieși. Dacă însă îl va surprinde fumul și dogoarea flăcărilor acolo, în partea superioară a coșului, în oricare alt sector al acestuia, Bad va avea un sfârșit de-a dreptul tragic.

Blestemă ideea lui Bad, apoi pe cei care își găsiseră chiar astăzi să incinereze gunoaie, încălcând astfel programul.

Manipulă iar claviatura monitorului, solicitând programul de televiziune și reluându-și de îndată plimbatul. Încăperea fu inundată de o melodie iritantă, executată în forță. Vibrațiile corzilor de pian întrerupte brusc, scârțâitul strident al unei viori, tobele parcă scăpate de sub control, cinelele în chip de concluzii, toate astea veneau să sublinieze niște imagini coșmarești: un oraș în ruină, buruieni deformate asaltând zidurile, acoperișurile rămase parțial suspendate, câmpurile pustii, apoi nori, care nu se știa dacă sunt într-adevăr nori sau smog produs de orașul subpământean, de țara subpământeană, plutind foarte jos, copaci cu frunze arămii, răsucite nefiresc, șobolani traversând piețe pustii, havuzuri goale, cu marginile bazinelor parcă mușcate de animale gigantice...

Renunță. Ecranul se goli de imagini.

Era singur, singur cu pereții, cu idioțeniile ce-i umpleau apartamentul. Știa că acestea sunt gândurile cu care încep de fiecare dată crizele de identitate, urmări ale faptului că se pornise să refuze sistematic „binefacerile” plasturilor. Lucrurile cu care îl speriau, și asta nu doar pe el, aveau totuși o bază reală. Propaganda LOR era bine construită. Nevoia de societate devine primejdioasă când toți cei din jurul tău sunt făcuți să nu o simtă. Nimic mai fals. Fiindcă ei sunt programați să nu o simtă. Obligați. Ei tânjesc după singurătate fiindcă așa doresc alții. Semenii le repugnă. Bad, el este de vină. Pentru ce?

Cât este el însuși și cât sub stăpânirea LOR?

Se îmbracă. Ieși. Porni către crematoriu. Bad mai putea fi salvat. Încerca să se liniștească imaginându-și un câmp cu grâu și maci, așa cum văzuse într-un film adus pe ascuns de către Bad. Aiureli, conchise. Nu-și putea imagina decât încăperea crematoriului.

Oamenii treceau tăcuți pe lângă el. Cu fețele înnegurate, ascuțite, pierdute în gulerele tari ale hainelor. Undeva se termina un schimb și începea un altul. În coridoare mirosea a cauciuc ars. Iar paznicul, cel de care se temuse atât că-l va împiedica să intre, acesta dormea cu capul pe mâini sforăind ușor.

Ajuns dinaintea ușii crematoriului, formă cifrul. Pe afișaj îi apăru clipind cuvântul „Deschis”. Tresări. Poate uitase să încuie la plecare. Ori poate reușise Bad să iasă. Puțin probabil, fiindcă cifrul îl cunoaște numai el.

Când pătrunse în sală, se îngrozi. Simți întâi căldura. Apoi un miros greu, de fenoli. Era din ce în ce mai clar că astăzi cuptorul mai fusese folosit. Prin urmare, cineva care știa cifrul intrase și folosiseră crematoriul. Pentru a arde ce? Însă nu aceasta era problema, ci faptul că, mai mult ca sigur, Bad fusese descoperit, în sală, viu, ori mort, asfixiat, în gura cuptorului, căzut din coș, acolo unde se cățăraseră să încerce o ieșire în lumea de dincolo.

Se învârti fără rost prin incinta faianțată, cu privirea căutând parcă un răspuns în îmbinările plăcilor albe, în mozaicul pestriț al podelei.

Dacă Bad a fost descoperit, El știe acum de complicitatea sa cu el și atunci... El sunt necruțători. Orice deviere poate costa mult. Chiar totul. Încercă să...

Deschise ușa pântecului de oțel... Metalul încă mai era cald. Se duse la dulapul cu echipamentul de lucru și luă masca de gaze. Un gând fugar, mai mult un licăr de speranță, îl sili să se uite în căruciorul în care îl ascunsese pe Bad la plecare. Gol. Sau aproape gol. Pe fundul plat al recipientului lucea cartela pentru telefoane a prietenului său. Pierdută.

Reveni înaintea cuptorului.

De ce l-au chemat?

Își puse masca pe figură. Se cățără în gura monstrului veșnic înfometat, aproape tremurând: zarurile fuseseră aruncate, drumul său nu avea decât un singur sens: în sus, prin coșul crematoriului. Viu sau

mort. Viu însă, acolo sus mai exista o speranță.

Scoabele înfipite în cărămizi aproape că se răciseră. Funinginea de pe ele îl înfioră. Avea în ea ceva nedefinit. Moale. Parcă unsuros.

Respira greu. Nu folosise niciodată până acum masca de gaze. Avea senzația că se va sufoca din clipă în clipă. Aproape că regreta aruncarea plasturelui.

De jos se auzi o izbitură seacă. Metal de metal. Funinginea amortizase vibrațiile. Pentru o clipă rămase cu un picior suspendat în aer. Cineva închisese ușa cuptorului. Fu tentat să coboare, să strige să i se deschidă. Își dădu seama că ar fi fost un gest nu doar inutil, ci și fatal. Apoi scârțâitul ce însoțea întotdeauna deschiderea ușii. Abia în acel moment își dădu Eleazar seama de gravitatea situației, de adevărata primejdie ce-l pândeă. Instinctul de conservare îl obligă să se întindă ca un arc. Pe dinaintea ochilor îi trecu fulgerător o lumină albă, aripa unei păsări de foc, secunda ultimă, viața condensată într-o singură clipă.

Începu să coboare precipitat, aproape fără să atingă scoabele. În liniștea de după scârțâitul ușii auzea doar gâfâiala și bătăile inimii. Și propriul şuier în cauciucul măștii de gaze. I se părea că până jos este o veșnicie. Fusesse de fapt aproape de gura crematoriului, însă negrul funinginii oprise orice sclipire de lumină.

Întâi auzi voci, lucruri trântite, pași grei. Scârțâitul roților căruciorului de serviciu. Parcă mai sigur pe viață, se opri în gura monstrului și privi încăperea acum foarte bine luminată. Zări patru polițiști cu armele gata să tragă. Patru polițiști care scotoceau bombănind printre puținele lucruri din sala crematoriului. Unul dintre ei era chiar buna lui cunoștință, cel cu mutra antipatică, poate chiar umbra lui, fiindcă nu l-a zărit numai la oficiul pentru tratamente, mișcându-și neîncetat fălcile, ci și în coridorul de dinaintea garsonierei sale, pândindu-i cu ochii săi mărunți orice mișcare.

— Pe coș v-ați uitat? Întrebă cel ce părea a fi șeful, un individ mărunț, cu buze subțiri, aproape inexistente și pe obrazul drept cu o aluniță cât o nucă.

Eleazar îngheță. Își reveni însă imediat și se retrase încet în interiorul cuptorului. Se împiedică de ceva dur și căzu cu un bufnet surd. Rămase câteva clipe nemișcat, așteptând urmările. Nu auzise nimeni nimic, fiindcă exact în același timp unul din oamenii puterii, cu capul vârat în gura cuptorului, raportă că în coș nu se găsește nimic.

Stupefiat de naivitatea polițistului, lui Eleazar îi părea acum rău că nu încercase mai de mult o evadare. Vru să se ridice și-și sprijini palma exact de corpul în care se împiedicase. O clipă doar, rămase cu gestul încremenit. Avea sub palmă craniul unui om nu îndeajuns de carbonizat. Sări imediat în picioare, îngrozit. Acum îi era totul clar, își dădu seama de ce găsisse vatra de cărămidă încă aproape fierbinte, de ce-l căutau polițiștii, era convins că-l căutau pe el, pe Bad, poate și pe ceilalți, pe Jordan și pe Edna.

Abia retras omul în uniformă, se auzi din nou vocea inflexibilă a șefului.

— Plecăm.

Eleazar se îndreptă către coș, se mai aplecă o dată până la fereastra de către lumină, nu mai rămăsese nimeni, plecarea polițiștilor nu însemna decât o stratagemă care pe el nu l-a convins. Totuși, cine să fi fost incinerat? Bad? (Exista în inima sa un ceva ce refuza să creadă că ar fi vorba de Bad.) L-au găsit și acum, acum ar fi urmat el. Dacă da, acționaseră copilărește.

De ce existaseră însă două ordine contradictorii, unul chemându-l la crematoriu, celălalt la centrul de control? Pentru ce-l chemaseră la crematoriu, îi devenise acum foarte clar. Pentru ce-l chemaseră cei de la centrul de control, nu va afla poate niciodată.

Neobișnuit să-și forțeze plămânii, respirând tot mai greu, deranjat de cartușul filtrant ce-i atârna inert sub bărbie, își lepădă masca și o atârnă de cureaua ce-i strângea mijlocul. Simți în nări mirosul înțepător al funinginei. În bezna aproape materială, doar gravitația îi dădea o orientare sigură în spațiu. Își aminti de țeasta pe care o atinsese în incinta cuptorului fără să vrea și simți un fior neplăcut pe șira spinării. Ceva nedefinit îl silea să fie convins că Bad fusese ucis și incinerat.

Își duse dosul palmei la frunte, să-și înlăture broboanele de sudoare și-n clipa aceea masca de gaze i se desprinsese de la curea și după câteva momente, o auzi lovindu-se cu cutia filtrantă de cărămidile din gura cuptorului.

— Stai!

O împușcătură și glonțul țiindu-i pe lângă tâmplă. Apoi o liniște adâncă prevestitoare de rău. Privi în jos. Nu văzu nimic, nicio rază de lumină. Mâinile începuseră să-l doară, acum regreta și masca, nu pentru că-l dăduse de gol, ci pentru că începuse să-i fie tot mai cald, iar

aerul tot mai cu neputință de respirat. Și deodată simți în nări miros de fum, un fum înecăcios de motorină arsă. Porniseră deci injectoarele de motorină, la foc mic, să-l asfixieze.

Încerca să grăbească ascensiunea. Intrase în domeniul interzis și era acum pedepsit, aspru pedepsit.

Rămase o clipă cu mâna stângă în aer, reușind să apuce o altă scoabă metalică în ultima clipă. Aerul devenea tot mai sufocant, începuseră chiar să-l chinuie nu doar plămânii, ci și gâtul, iar căldura fumului îi pătrundea prin toți porii. Sau era poate un alt fel de căldură. Căldura fricii de moarte. Sus acolo unde i se găsea obiectul speranței, nu i se zărea nicio rază de lumină, nicio scânteie. Continua totuși să spere, să urce, să urce din ce în ce mai anevoios, aproape convins că din secundă în secundă creierul va înceta să mai funcționeze, inima la fel, și el se va prăbuși în gol, oprindu-se doar acolo, jos, zdrobit de materia aceea tare din gura cuptorului nesățios. Și deodată zări lumina, o lumină ciudată, ușor albăstruie, aproape ireală. O singură clipă numai, atunci când se întrerupse pentru moment năvala fumului înecăcios. Ieșirea se afla aproape, eliberarea nu putea fi ratată. Dar... O sfârșeală rău prevestitoare, ce i se insinuase în suflet, în mușchi, îi încetini mișcările, îngreundu-i mâinile pe care acum de-abia de le mai ridica să prindă cu ele bucățile de fier, îngreundu-i trupul, picioarele. Bad, prietenul său, apucase poate să ajungă până aici, poate chiar tăiasse gratiile (cât de prevăzători fuseseră EI) și, de ce nu, chiar dacă avusese posibilitatea să iasă, să se elibereze, refuzase să o facă de unul singur, acest lucru costându-l însă viața.

O flacăra violentă, țâșnită din jos, îi pârli părul și-i aprinse hainele. Văzu iar lumina aceea albăstruie, nu mai era niciun dubiu, ajunsese la ieșire, văzu clar gratiile tăiate, trase, îndoite înspre interior, încă un metru, încă trei scoabe de zid, încă un efort...

Ardea. Îi ardeau hainele sintetice, i se aprinsese totuși părul, încă două scoabe și va putea apuca resturile de gratii, se va putea trage în afară, la aer. Dincolo îl va aștepta Bad, se vor îmbrățișa, vor chiui de bucurie.

Îi ardea pielea și nu simțea nicio durere. Strânse în palmă capătul unei gratii. În sfârșit. Greutatea, ea crescuse, se făcuse de zece ori mai mare.

În jur era lumină. Aproape că-l dureau ochii. Își trecu în afară întâi un picior, apoi pe celălalt.

— Am reușit! Este capabil și de sentimente. Calul troian funcționează perfect. Îi vom învinge.

Nu vorbise el. Privi în jur, încercând să-și acomodeze ochii cu lumina violentă. Era înconjurat de oameni în halate maronii, ce-l priveau cu niște ochi reci, de gheață. I se păreau foarte cunoscuți, parcă i-a mai văzut acolo jos, prin măruntaiele polisului subteran.

— Păcat. A fost exemplarul cel mai reușit, auzi iar, însă lui nu-i mai păsa, așa cum nu-i mai păsa de mâinile de pe care-i cădea pielea artificială carbonizată, lăsând vederii tendoane metalice, nichelate.

Mintea îi zburase undeva acolo jos, în pântecul cuptorului, la scheletul acela uman. Dacă fusese totuși Bad, el cu ce le greșise?

Își scoase arma ascunsă la piept și începu să tragă.

DUȘAN BAISKI – Luna și tramvaiul 5 – proză scurtă – Editura Marineasa – 1994